

Koncz Klára

„Üzletember találkozó”

a bv. gazdasági társaságok és a vállalkozói szféra képviselői között

Az elítéltek munkáltatásának feladatát – nagyobb részt – az ezzel az alapfeladattal alapított, az állam kizárólagos tulajdonában lévő 12 korlátolt felelősségű büntetés-végrehajtási gazdasági társaság látja el.

A társaságok – az állami tulajdonhoz és a büntetés-végrehajtási szakmai sajátosságokhoz kötődő specialitásokkal együtt – a vállalkozói szférában, a versenygazdaságot meghatározó törvények és törvényszerűségek szerint működnek.

A piaci részvétel erősítése érdekében a társaságok alapítója, az alapító képviselője és a társaságok vezető tisztségviselői állást foglal-

tak a viszonylag szűk körben ismert és változó – elsősorban ipari – profilú bv. társaságok üzleti partnerek felé történő nyitásának szükségességéről.

Ennek első lépéseként 2006 novemberében több helyen, egy vagy több bv. társaság szervezésében, üzletember találkozókra került sor. Így az Ábránd Ágynemű Kft. és a Sopronkőhidai Kft. a megyei kereskedelmi és iparkamarák képviselői, vállalkozók, illetve a bv. intézetek parancsnokai részvételével székhelyükön rendezték meg a bemutatkozó találkozót. A Duna-Mix Kft., a NOSTRA Kft., a Duna Papír Kft., az Ipoly Cipőgyár Kft., a BUFA Kft. és a Kalocsai Konfekcióipari Kft. közös szervezésben 2006. november 10-én a Fővárosi Bv. Intézet III. objektumában tartotta meg az „Üzletember találkozót”. A rendezvényen számos partnercég vezetői, érdeklődő vállalkozók, a Pest Megyei, a Komárom-Esztergom Megyei, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnökei, képviselői, valamint a társaságok felügyeletét gyakorló Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium és a BVOP vezetői vettek részt.

Csere László bv. vezérőrnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, a társaságok alapítójának képviselője beszélt a résztvevőknek az elítélt munkáltatás fontosságáról, a végrehajtás módjáról, kereteiről. Elmondta, hogy a magyar jogrendszerben a fogvatartottak számára törvény (a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tvr.) biztosítja a munkához való jogot: „Az elítélt jogosult ... társadalmilag hasznos munka végzésére”. Ugyanez a jogszabály kimondja, hogy: „Az elítéltek

munkáltatása a szabadságvesztés végrehajtásának fontos része. Célja az, hogy elősegítse az elítélt testi és szellemi erejének fenntartását, lehetőséget adjon a szakmai gyakorlatosság megszerzésére és fejlesztésére, és ezáltal megkönnyítse, hogy a szabadulása után a társadalomba beilleszkedjék.”

Az elítéltek nevelési célzatú, biztonsági, anyagi, vagy egyéb szempontú foglalkoztatása, munkáltatása a büntetésének ideje alatt már a XIX. században jelentős méreteket öltött hazánkban. A mai bv. gazdasági társaságok elődeinek megalapítása az ötvenes évekre nyúlik vissza: a magyar állam erre a célra létrehozott tizenkét állami vállalatot (kilenc ipari vállalatot és három mezőgazdasági célgazdaságot). Ezek a büntetés-végrehajtási intézetek szerves részeként, a legtöbb helyen „fizikailag” is egységet alkotva működtek. Alaptevékenységüket tekintve a könnyűipari (bútor-, textil-, konfekció-, cipő-, vegyesipari) és a mezőgazdasági ágazatba tartoztak. A kor igényeinek megfelelően a nagyszériás tömegtermelésre létesültek, eszközparkjuk erre tette őket alkalmasá. Évtizedeken keresztül általában nyereségesen működtek.

A rendszerváltást követő időszak gazdasági velejárója volt, hogy a túlméretezett, a piaci, közgazdasági, környezeti hatásokat figyelmen kívül hagyó vállalatok csőd-, illetve csődközeli helyzetbe kerültek. Erre a sorsa jutott 5 mai büntetés-végrehajtási gazdasági társaság jogelődje is. A csődhelyzetek rendezését követően, a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, 1994. január 1-jével az igazságügy-miniszter – a magyar állam képviselőjében – a vállalatok jogutódjaként, azok teljes vagyonával és tevékenységével, valamint az elítéltek foglalkoztatásából a jogelőd vállalatot is terhelő feladatok ellátásának kötelezettségével megalapította a mai 12 büntetés-végrehajtási korlátolt felelősségű gazdasági társaságot.

A társaságokkal szemben kettős feladatrendszert fogalmaztak meg. Egyrészt a fogvatartottak munkáltatásának, foglalkoztatásának maximalizálása, másrészt a piacgazdaság követelményeire való igazodás, vagyis az eredményes gazdálkodási tevékenység.

A feladatoknak való megfelelés során be kell tartani a tevékenységet érintő nemzetközi egyezményekben, ajánlásokban foglaltakat is. Így be kell tartani a Kényszer- vagy kötelező munkáról szóló 1930. évi 29. sz. egyezményben megfogalmazottakat, vagyis a munka hatósági felügyelet és ellenőrzés alatt történhet, és az elítélt személy nem bocsátható magányszemélyek rendelkezésére, alkalmazásába. Figyelembe kell venni a nemzetközi ajánlásokat (ENSZ minimum irányelvek, Európai Börtönszabályok) is, melyek szerint a profitszerzés nem lehet elsődleges cél a munkáltatással szemben, „nem engedhető meg, hogy a profit, mint gazdasági cél, kiszorítsa a fogvatartottnak a tisztességes kezeléshez való jogait”.

A társaságok működését és eredményességét kezdettől meghatározta a jogelődöktől örökölt termszervezet, eszkörendszer és a forráshiány. A gazdasági környezet az elmúlt 10-15 évben jelentősen átrendeződött, és ez meghatározó volt a büntetés-végrehajtási – elsősorban ipari profilú – gazdasági társaságok számára is. A könnyűipari ágazatban végbement válságfolyamatokat az ebbe a profilba tartozó bv. kft-k sem tudták elkerülni. Így mára megszűnt a nagyszériás bútorgyártás és töredékére csökkent a kisbútorok előállítás, megszűnt a textilszövedei tevékenység, léteért küzd a ruházati felső-

konfekcionálás (elsősorban munka-, védő-, egyen- és formaruha), az egyéb konfekcionált textiliák gyártása (ágynemű, törülköző stb.) és a cipőgyártás (munkavédelmi és utcai lábbelik), bár ez utóbbi, a nemzetgazdaságban végbement átrendeződések következtében az ország egyik legnagyobb cipőgyártó kapacitásává vált.

Fejlesztési források hiányában profilváltásra, termékszerkezet korszerűsítésre csak részlegesen került sor (egyedül a Duna Papír Kft. tudott teljes profilváltást végrehajtani). Előbbiek következményeként a társaságok tevékenységében megváltoztak az arányok: a saját és a kooperációs termék-előállítás, valamint a bér munka-tevékenység hármában egyre inkább a bér munka irányába tolódik a hangsúly, bár mindhárom területen a társaságok ma is jelentős kapacitással rendelkeznek mind a technikai adottságok, mind a szakmakultúra vonatkozásában. (Bizonyos büntetés-végrehajtási szakmai feltételek biztosítása mellett lehetséges az elítéltek külső munkahelyen való foglalkoztatása is.)

A büntetés-végrehajtásnak kötelessége az elítéltek munkavégzési lehetőségének biztosítása, és célja ennek minél magasabb szinten eleget tenni. Ezért látja szükségesnek szélesebb körben megismertetni a vállalkozói szférával azokat a lehetőségeket, amiket fel tud kínálni egy mindkét fél számára előnyös, reménybeli együttműködés érdekében. Ezek közé az előnyök közé lehet sorolni – a teljesség igénye nélkül – a mindenkor biztosan rendelkezésre álló munkaerőt, a meglévő infrastruktúrákat, az örzés-biztonsági adottságokat, az üzleti biztonságot, a terjeszkedés, bővülés lehetőségét az ország egész területén stb. A sikeres együttműködések közül – amire számos példa is van már – a büntetés-végrehajtás munkahelyeket tud profitálni, megteremtve ezzel a fogvatartott számára a lelki és fizikai egészség megőrzésének egyik alapfeltételét, a jövetelemszerzés lehetőségét, és nem utolsósorban a hasznosság érzését, ami a szabadulás utáni társadalmi beilleszkedés egyik fontos mozgató ereje.

Az alapító képviselőjének bevezetőjét követően a meghívott vendégek közül **Dr. Vereczkay Zoltán**, a Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke adott tájékoztatást a hazai kis- és középvállalkozások helyzetéről, a jövőbeli kilátásokról, a kamara és a bv. társaságok szorosabb együttműködési lehetőségeiről. Ezt követően a résztvevő bv. társaságok ügyvezető igazgatói mutatták be cégüket, tevékenységüket, adottságaikat, kihasználható lehetőségeiket, majd az üzleti partnerek adtak tájékoztatást a bv. gazdasági társaságokkal történő együttműködésük tapasztalatairól.

A rendezvény szünetében a résztvevők megtekinthették a bv. társaságok helyszínen kiállított termékeit, és személyesen tájékozódhattak az ügyvezető igazgatóktól és a Büntetés-végrehajtási Szervezet vezetőitől az őket érdeklő kérdésekben.

A rendezvényről az írott és az elektronikus média széles körben számolt be. A találkozó eredményességét a későbbiekben realizálódó esetleges üzleti együttműködések alakulásán lehet legjobban lemérni, de az eseményt követően a megszaporodott érdeklődés és a megindult tárgyalások igazolták, hogy a nyitásra, önmagunk bemutatására, így az ilyen típusú rendezvényekre is feltétlenül szükség van.